Lietas Nr.C29 8250 13
Lietas arhīva Nr. C-4351-14/5

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 02.oktobrī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese Sanita Rūtenberga
Lomonosova ielā 10, Rīgā, rakstveida procesā izskatīja civillietu **sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Julianus Finanses"** maza apmēra prasībā par naudas piedziņu pret **/pers. A/**.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 25.novembra lēmumu pieņemts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Julianus Finanses" (turpmāk - prasītājs) prasības pieteikums maza apmēra prasībā par naudas piedziņu pret /pers. A/ (turpmāk – atbildētājs) un ierosināta civillieta.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasības priekšmets ir parāda piedziņa. Prasības summas aprēķins: a) galvenais parāds 245,29 LVL. Galvenā parāda aprēķins: vienošanās par parāda atmaksu Nr.700425338-30.01.2009.; b) nolīgtie vai likumiskie procenti 0,00 LVL; c) līgumsods 245,29 LVL. Līgumsoda aprēķins: uz 15.11.2013. – galvenais parāds 245,29 LVL x 0,5 / 100 x kavēto dienu skaits 1693 (28.03.2009.-15.11.2013.) = 2076,38 LVL, ko prasītājs samazina līdz galvenā parāda apmēram 245,29 LVL. Kopējā prasības summa 490,58 LVL. Tiesas izdevumi: valsts nodeva 73,59 LVL un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 LVL. Apstākļi, kas pamato prasību, un pierādījumi: starp pusēm 30.01.2009. noslēgta Vienošanās par parāda atmaksu Nr.700425338-30.01.2009, kurā atbildētājs atzina savu 245,29 LVL apmērā. Atbildētājs apņēmās veikt parāda samaksu maksājumu grafikā noteiktajā kārtībā. Pēc Vienošanās noslēgšanas atbildētājs nav veicis maksājumus saskaņā ar Vienošanās nosacījumiem. Saskaņā ar Vienošanās 5.punktu prasītājam ir tiesības aprēķināt līgumsodu 0,5% apmērā no pamatsummas atlikuma par katru maksājuma kavējuma dienu. Prasība pamatota: ar Civillikuma 1425., 1587., 1716., 1717.pantu. Prasītāja prasījumi: piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam galveno parādu 245,29 LVL un līgumsodu 245,29 LVL, kā arī tiesāšanās izdevumus: valsts nodevu 73,59 LVL un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 LVL, noteikt prasītājam tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus 6% no simta gadā no galvenā parāda līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Prasītājs prasības pieteikumā norādījis, ka lietas iztiesāšana tiesas sēdē nav nepieciešama.

2013.gada 27.novembrī atbildētājam nosūtīts prasības pieteikums un dots termiņš iesniegt paskaidrojumu par celto prasību. (lietas 18.lapa)

Atbildētājs paskaidrojumus, līdz sprieduma taisīšanai lietā, tiesā nav iesniedzis.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu pusēm ir izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu un izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesei.

Tā kā lietas dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmo daļu, tiesnese noteica civillietas izskatīšanu rakstveida procesā.

2014.gada 09.jūnijā lietas dalībniekiem paziņots par civillietas izskatīšanu rakstveida procesā, kā arī paziņots datums, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. (lietas 21.lapa)

Tiesa konstatē, ka paskaidrojuma nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā (Civilprocesa likuma 250.^{21}panta otrā daļa).

M o t ī v u d a ļ a

Iepazinusies ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem un izvērtējusi visu kopumā, **tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota, bet daļēji apmierināma**.

2009.gada 30.janvārī starp pusēm noslēgta Vienošanās Nr.700425338-30.01.2009 par parāda atmaksu, ņemot vērā, ka atbildētājs atzīst, ka uz 30.01.2009. ir parādā prasītājam 245,29 LVL, ko veido parāds par pakalpojumu 45,97 LVL apmērā pēc 30.11.2003. līguma Nr.7255808, līgumsods / līgumiskie procenti / likumiskie procenti uz 30.01.2009. 172,20 LVL, kā arī prasītājam radītie zaudējumi 27,12 LVL apmērā. Atbildētājs uzņemas samaksāt parādu Maksājuma grafikā noteiktajos termiņos un apmērā. (lietas 9.-10.lapa)

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu *tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus*.

Civillikuma 1720.pants noteic, ka *kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā*.

Atbildētājs ir kavējis naudas atmaksu, par ko, saskaņā ar noslēgtās Vienošanās 5.punkta noteikumiem, prasītājs ir aprēķinājis līgumsodu 0,5% apmērā par maksājumu kavējumu. Saskaņā ar prasības pieteikumā norādīto līgumsods ir aprēķināts par kavējuma periodu no 28.03.2009. līdz 15.11.2013. par 1693 kavējuma dienām 2076,38 LVL apmērā, taču prasītājs samazina tā apmēru un lūdz to

piedzīt pamatparāda 245,29 LVL apmērā.

Tiesu praksē ir nostiprināts princips, ka jautājumos par līgumsoda piemērošanu ir jāievēro samērīguma un taisnīguma principi un līgumsoda noteikšanai ir jābūt saprātīgām robežām.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 5. pantam *tiesa izspriež civillietas saskaņā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, Latvijas Republikas saistošiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības tiesību normām, kā arī ņem vērā judikatūru*.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitās daļa noteic, ka *tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus*. Savukārt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka *līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas ir pretrunā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.pantu*.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.panta otrās daļas 5.punktu *līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām*. Savukārt saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu *par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus*.

Vērtējot iepriekš minētās Vienošanās 5.punktu, tiesa atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestās daļas prasībām ņem vērā Augstākās tiesas judikatūru, kas izveidojusies ar Augstākās tiesas Senāta 2004.gada 22.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-441, 2005.gada 26.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-48, 2007.gada 20.jūnija lēmumu lietā Nr.SPC-43, 2008.gada 14.maija spriedumu lietā Nr.SKC-212, saskaņā ar kuru jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu konkrētos apstākļos izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem.

Tiesas ieskatā līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija, un tā uzdevums ir ietekmēt parādnieka saistību izpildi, nevis nodrošināt kreditoram labumu papildus parādnieka pamatsaistībai. Turklāt līgumsods nav līdzeklis, ar kura palīdzību kreditors ir tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina (peļņas avots), un tiesiskajās attiecībās sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips.

Tiesa secina, ka Vienošanās 5.punktā paredzētajam līgumsodam ir izteikti sodošs, nevis zaudējumu atlīdzinošs raksturs, un tā apmērs – 0,5% dienā no termiņā nesamaksātās summas – nav samērots ar vispārējiem taisnīguma un samērīguma principiem, jo līgumsoda apmērs gadā sasniedz 180%. Turklāt kā secināms no prasības pieteikumā norādītā aprēķina, tad līgumsods ir sākts aprēķināt jau no 2009.gada 28.marta, bet prasību tiesā prasītājs ir cēlis tikai 2013.gada 25.novembrī, proti, prasītājs tikai pēc 4 gadiem un 8 mēnešiem vērsies tiesā ar prasību savu interešu aizstāvībai.

Tomēr tiesa atzīst, ka atbildētājs nav rīkojies labā ticībā, jo atbildētājs ir kavējis saistību izpildi kopš 2009.gada 28.marta un nav veicis maksājumus saskaņā ar maksājuma grafiku, tādējādi atbildētājam Civillikuma 1716.panta izpratnē ir pienākums maksāt līgumsodu, bet tas nosakāms saprātīgās robežās, kas konkrētajā gadījumā kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus.

Ņemot vērā minēto un kopsakarā ar Civillikuma 1.pantu, kā arī to, ka galvenā parāda summu veido gan pamatparāds, gan procenti par iepriekšējo saistību neizpildi, tiesa atzīst, ka līgumsods nosakāms 20% apmērā no kopējās parāda summas, t.i., 49,06 LVL (245,29 LVL x 20%), kas ir samērīga un taisnīga ar pieļautajiem saistību izpildes pārkāpumiem.

Prasība daļā par līgumsoda 196,23 LVL apmērā piedziņu ir noraidāma.

Civillikuma 1838.pantā noteikts, ka *samaksas izdarīšana jāpierāda tam, kas to apgalvo*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu *katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība*.

No prasības pieteikuma un lietas materiāliem kopumā nav redzams, ka atbildētājs būtu pilnībā izpildījis savas saistības, kā arī atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus par parāda samaksu. Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētājs nav izpildījis savas saistības pret prasītāju.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama galvenais parāds 245,29 LVL un līgumsods 49,06 LVL. Savukārt prasība daļā par līgumsoda 196,23 LVL piedziņu ir noraidāma.

Prasītāja lūdz noteikt tā tiesības saņemt sešus procentus gadā no galvenā parāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, *taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā cita starpā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru*. Tādējādi tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētāja 6% gadā no nesamaksātā pamatparāda. Saskaņā ar Civillikuma 1763.pantu, *procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu*. Tādējādi procentu pieaugums apstājas, kad to daudzums sasniegs neatmaksātā galvenā parāda apmēru.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta*.

Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami šādi tiesas izdevumi – samaksātā valsts nodeva proporcionāli prasības apmierinātajai daļai 50 LVL (71,14 EUR) apmērā, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas paziņojumu piegādāšanu un izsniegšanu 3,30 LVL (4,70 EUR), kopā piedzenot 75,84 EUR.

Iesniedzot tiesā prasības pieteikumu, prasītājs ir samaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 LVL (4,70 EUR), taču faktiskie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir 6,27 EUR saskaņā ar uzziņu par ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem (lietas 2.lapa). Tādējādi neapmaksāties ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir 1,57 EUR ir piedzenami no atbildētāja valsts ienākumos saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu *taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, [..]*

un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, [..]. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Civillikuma 1833.pantā noteikts, ka *visi maksājumi izdarāmi euro*. Tādejādi parāda apmērs pārrēķināms no latiem uz *euro*. Saskaņā ar Padomes noteikto maiņas kursu 1 *euro* = 0,702804 lati.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34., 39., 41.panta pirmo daļu, 97., 190., 192.,193., 195., 204.[1], 250.[25], 250.[27], 415., 440.[2] un 440.[3]pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

maza apmēra prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Julianus Finanses", reģistrācijas Nr.40003860329, galveno parādu 349,02 EUR (245,29 LVL) un līgumsodu 69,81 EUR (49,06 LVL), kā arī tiesāšanās izdevumus 75,84 EUR, kopsummā 494,67 EUR (četri simti deviņdesmit četri *euro* 67 centi), samaksu veicot SIA „Julianus Finanses" norēķinu kontā Nr.LV61HABA0551008868793, a/s „Swedbank".

Atzīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Julianus Finanses" tiesības saņemt no /pers. A/ likumiskos procentus 6% gadā no neatmaksātās galvenā parāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,57 EUR (viens *euro* 57 centi), kas iemaksājami - saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, konta Nr. LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21499 - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, C29-4351-14. Maksājumu apliecinošu dokumentu iesniegt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai.

Noteikt /pers. A/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2014.gada 02.oktobra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai.

Tiesnese Sanita Rūtenberga